

Högskolan i Borås

Kort om högskolan

Högskolan i Borås är belägen i centrala Borås och har drygt 11 000 studenter. Högskolan expanderade kraftigt mellan åren 1999 och 2003. Därefter skedde dock en minskning av utbildningsvolymen som en nödvändig anpassning efter ekonomiska förhållanden för att under 2006 åter visa på en expansion med anledning av ett utökat utbildningsuppdrag.

Högskolan har ett visst samarbete inom grundutbildningen med Högskolan i Skövde och Högskolan Väst, under benämningen Västra Götalands högskolor.

Högskolan i Borås har sedan några år tillbaka strävat mot att bli ett "professionsuniversitet", och år 2005 lämnades en universitetsansökan till utbildningsministern.

Andel med högt utbildade föräldrar, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Borås	18	15	17	17	18
Jämförelsetal *	1,26	1,03	1,03	1,01	1,03

*Ett jämförelsetal över 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med arbetarbakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Borås	34	32	32	32	32
Jämförelsetal *	0,86	0,83	0,89	0,89	0,89

*Ett jämförelsetal under 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med utländsk bakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Borås	15	20	20	20	20
Jämförelsetal *	0,94	1,25	1,22	1,15	1,16

*Ett jämförelsetal över 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Källa: Registerdata SCB/Högskoleverket

Sedan några år tillbaka är andelen nybörjare med högutbildade föräldrar på Högskolan i Borås en representation av fördelningen i rekryteringsområdet.

Andelen med arbetarbakgrund tillhör de allra högsta i landet och har under perioden legat relativt konstant i förhållande till andelen i rekryteringsområdet.

Beträffande andelen med utländsk bakgrund skedde en mycket stor ökning mellan läsåren 2001/02 och 2002/03. Enligt högskolan berodde ökningen främst på ett antal specifika rekryteringsprojekt med avsikt att öka andelen studenter med invandrarbakgrund.

Kvarvaro efter två års studier*, registrerat nybörjarläsåret 2003/04, procent

Föräldrars utbildningsnivå	Kvar	Annat lärosäte	Ej kvar	
Högst gymnasial (=låg)	66	9	24	100
Eftergymnasial (=hög)	65	11	24	100
Alla (inkl. "ej uppgift")	65	9	26	100

*Registrering 2005/06, gäller programstudenter som börjat på minst treåriga program 2003/04

Källa: SCB, bearbetning Höskoleverket

Bland dem som började på ett utbildningsprogram vid Högskolan i Borås läsåret 2003/04 syns ingen skillnad i kvarvaron två år senare efter föräldrars utbildningsnivå. Sett i ett längre tidsperspektiv finns inte riktigt samma jämna fördelning i gruppernas kvarvaro, men det går inte att se något mönster mer än att det är något varierande från ett läsår till ett annat.

Utbildningsutbud

Högskolan i Borås har en stark bas i professionsinriktad utbildning. På högskolan finns bland annat utbildningar inom textil och design, biblioteks- och informationsvetenskap, ekonomi, informatik, lärarutbildningsområdet, sjuksköterskeområdet samt flera ingenjörutbildningar. Högskolan har sedan sin tillkomst haft målsättningen att dess utbildningar ska svara mot de kompetensbehov som ställs från arbetsliv och samhälle. En styrande faktor för högskolans dimensionering av utbildningsutbudet är därför olika arbetsmarknadsprognoser. Högskolan säger sig prioritera utbildningar inom yrkesområden med goda framtidsutsikter. Vidare vägs söktryck och studentefterfrågan in, samt regeringens viljetryningar i regleringsbrevet.

Beträffande distansutbildning och flexibelt lärande har Högskolan i Borås ett flertal kurser och program med möjligheter till en mer flexibel studiegång. Flexibelt lärande innebär för Högskolan i Borås att lärosätet ska erbjuda kurser i olika studietakt och med olika distributionsformer – på campus dagtid, kvällstid eller koncentrerat till helger, samt på distans med olika former av IKT-stöd.

Högskoleförberedande utbildningar

Vid Högskolan i Borås erbjuds tekniskt basär samt tekniskt/naturvetenskapligt basär som ger behörighet till naturvetenskapliga respektive tekniska utbildningar. Om alla kurser är godkända ges platsgaranti på någon av högskolans ingenjörstudier.

Det finns även ett akademiskt introduktionsår. Det vänder sig till studenter som vill pröva på akademiska studier men inte uppfyller kraven på grundläggande behörighet eller som av andra skäl tvekar att ta steget in i reguljär högskoleutbildning. Ett huvudsyfte med det akademiska introduktionsåret är att studenterna ska få bekräftelse på sin förmåga att bedriva akademiska studier. För att kunna ge studenter som klarat av introduktionsåret en möjlighet till vidare högskolestudier, har ett visst antal platser reserverats på utbildningar som kräver grundläggande behörighet. En utvärdering av det akademiska introduktionsåret gjordes 2004. Utvärderingen visade att introduktionsåret motsvarade förväntningarna när det gällde rekrytering och vilka grupper som attraherats av utbildningen.

Förändringar under perioden

Högskolans koncept ”professionsuniversitetet” innebär en kontinuerlig revision av utbildningsprogram och kurser för att ytterligare professionsanknyta dem. De verksamhetsförändringar som genomfördes 2004–2005 präglades av dessa ambitioner. Parallellt reducerades utbildningsutbudet i en strävan efter en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Sammantaget har detta inneburit en minskning med 928 helårsstudenter.

Högskolans styrelse fattade år 2002 ett policybeslut att utbudet av flexibla kurser skulle utgöra 10 procent av högskolans totala utbud år 2005. Det året nådde man dock bara till 8,2 procent av det totala utbudet, vilket delvis kan förklaras av de reduceringar av utbildningsutbudet som högskolan genomfört.

Studentrekrytering

Rekryteringsförutsättningar 2002–2005

Borås är huvudorten i Sjuhäradsbygden, en utpräglad arbetar- och företagarbygd, med en dominans av små och medelstora företag. Arbetskraften och befolkningen i regionen har generellt låg utbildningsnivå. Det finns också flera invandrartäta stadsdelar i Boråsområdet.

Högskolans huvudsakliga rekryteringsbas utgörs av Sjuhäradsbygden tillsammans med Göteborgsregionen, varifrån nära 70 procent av nybörjarna kommer. Inom Högskolan i Borås specifika profilområden textil samt biblioteks- och informationsvetenskap är högskolan primärt nationellt rekryterande.

Högskolan i Borås redovisar ett starkt söktryck till sina utbildningar. Trots ett vikande söktryck nationellt kunde Högskolan i Borås under 2006, som ett av få lärosäten, redovisa en ökning av det totala antalet sökande till höstterminens utbildningar.

Allmän verksamhet för rekrytering

Enligt Högskolan i Borås är den största utmaningen för en lyckad rekrytering att bevara och utveckla samråd och samverkan med omgivande samhälle, med näringslivet, myndigheter och offentlig sektor. Man strävar mot ambitioner enligt en universitetsidé – professionsuniversitetet – som innebär en tydlig profil av akademiska utbildningar som är anpassade efter arbetslivets behov och den föränderliga omvärlden. Regionen och högskolan vill i en gemensam strävan skapa goda förutsättningar för en bredare rekrytering.

Det är närregionen, det vill säga Sjuhäradsbygden och Göteborgsregionen, som är det prioriterade området för rekryteringsarbetet tillsammans med den nationella rekryteringen till högskolans profilutbildningar.

Verksamhet för breddad rekrytering 2003–2005

Insatser för en i bred mening ökad mångfald ligger i linje med ”professionsuniversitetets” målsättning att öppna för och tillvarata kompetensen hos nya målgrupper. Ett antal verksamheter har detta syfte.

Campus Sjuhärad är benämningen på ett samarbete mellan högskolan, kommunerna i Sjuhärad och näringslivet. Inom projektet har man i första hand bedrivit behovsorienterad forskning och utveckling, men man har också verkat för att ge finansiellt stöd för olika rekryteringsmodeller riktade mot underrepresenterade grupper inom högskolan. Det har lett till rekrytering genom en ”pröva-på”-utbildning på högskolan riktad till folkhögskoleelever, en collegeutbildning, samt en uppdragsutbildning.

Studentsupport har byggts upp med stöd från bland annat Rekryteringsdelegationen. Studentsupport erbjuder högskolans studenter stöd och handledning i bland annat pedagogik, tal och kommunikation samt svenska som andraspråk.

Projektet *Biskopsgården* var ett samarbete med denna invandrantäta stadsdel i Göteborg. Projektet, som till stora delar finansierades av Rekryteringsdelegationen, syftade till att motivera till utbildning på ett generellt plan. Projektet har därefter stått modell för olika projekt bland invandrantäta stadsdelar i Borås.

Projektet *Aktionslärande validering, ALV*, har startat under 2005 som en del i högskolans strävan och arbete för att bli ett professionsuniversitet. Projektet involverar flera aktörer utanför högskolan, och syftar till att utveckla nya former för att synliggöra icke-formell kompetens samt att utarbeta nya valideringsinstrument.

Reell kompetens och alternativt urval

Högskolan i Borås har de senaste åren utvecklat sitt system för validering av reell kompetens. En första granskning av de ärenden där reell kompetens åberopas görs centralt, där antagningsenheten tillsammans med centrala studievägledningen definierar vilka behörigheter som ska bedömas. I de ärenden där ett beslutsunderlag inte kan fastställas efter en första granskning sänds ärendena vidare till respektive institution för bedömning.

Under 2006 har 51 ansökningar till kurser och 103 ansökningar till program behandlats. Av dessa antogs 7 respektive 27 personer. Jämfört med tidigare år har antalet ärenden minskat. En generell trend är enligt högskolan att underlagen innehåller färre relevanta meriter och motiv för validering. Högskolan kommer att utöka informationsinsatserna inom området.

Som ett led i att förstärka arbetet med validering och breddad rekrytering startade Högskolan i Borås under 2006 centrum för introduktion och validering, CIV. CIV har ett huvudansvar för att utveckla valideringsmodeller samt för att samordna högskolans olika projekt och utbildningar som syftar till att underlätta för icke-traditionella gruppers inträde till högre utbildning.

Alternativt urval till Högskolan i Borås nämns inte i årsredovisningen för år 2006.

Uppföljning och utvärdering

Högskolan i Borås analyserar rekryteringsstrategier samt konkreta insatser under respektive år. Dessutom görs omvärldsanalys inklusive analys av arbetsmarknadens behov. Några resultat av dessa analyser har inte funnits tillgängliga i det material som kommit Högskoleverket till del.

Högskoleverkets bedömning

Utfall i förhållande till förutsättningar

Högskolan i Borås ligger i en region med låg andel individer med examen från högre utbildning. Det får därför stor betydelse att högskolan i Borås verkligen lyckas rekrytera studenter som traditionellt inte väljer akademisk utbildning. Högskolan har ett positivt resultat i detta avseende – andelen nybörjare från arbetarhem ligger på en nivå som i det närmaste motsvarar genomsnittet i det huvudsakliga rekryteringsområdet. Samtidigt är andelen nybörjare med utländsk bakgrund högre än genomsnittet i regionen.

Hur man arbetat med breddad rekrytering

Högskolan i Borås har under lång tid initierat eller deltagit i projekt för ökad mångfald, motverkan av snedrekrytering, bedömning av reell kompetens och rekrytering av nya studentgrupper. Man har även lagt stor vikt vid

samverkan med det omgivande samhället och att anpassa högskolans verksamhet och inriktning efter samhällets behov. Denna verksamhet betraktar Högskoleverket som gynnsam för en breddad rekrytering.

Högskolan har det senaste året vidgat rekryteringsperspektivet genom en medveten satsning på nya målgrupper som i vissa fall introduceras genom samarbete med arbetsförmedlingen, lärcentra och folkhögskolor. Detta verkar dels i riktning mot en breddad rekrytering, dels för att vägleda de presumtiva studenterna till konkreta yrkesval med ökade möjligheter till en plats på arbetsmarknaden. På högskolan finns numera en särskild avdelning, centrum för introduktion och validering, med särskilt ansvar för dessa frågor. Detta sammanhållande grepp bör enligt Högskoleverkets mening vara ett fruktbart arbetssätt.

Föredömligt är också hur Högskolan i Borås betraktar alumner som en betydelsefull resurs och som "brobyggare" mellan utbildning och arbete. Högskolan följer upp karriärvägar för utexaminerade studenter för att kunna använda de tidigare studenternas erfarenheter av studier och yrkesval som ett led i en rekryteringsstrategi.

Projektet Biskopsgården har troligen haft inverkan på andelen nybörjare med utländsk bakgrund, eftersom en kraftig ökning av den andelen ägt rum året efter introduktionen av detta projekt. Det akademiska introduktionsåret har också varit betydelsefullt i det avseendet, enligt en utvärdering gjord av högskolan.

Det fortsatta arbetet

Arbetsmarknadsrelevansen i utbildningen har stor påverkan för att locka bredare sociala grupper till högskolestudier. I den meningen är Högskolan i Borås kontinuerliga professionsprojekt, med dess innehåll av bland annat samverkan, introduktion och uppföljning, betydelsefullt för breddad rekrytering till högre utbildning.

Det ska poängteras att även om en professionsinriktning inte alls är något unikt bland landets högskolor så tycks Borås högskola vara sällsynt receptiv för omgivningens behov och visar stor vilja att sträva efter samma heterogenitet som råder i samhället. Högskoleverkets rekommendation för det fortsatta arbetet med breddad rekrytering på Högskolan i Borås är framför allt en fortsatt verksamhet enligt denna profil. Ett litet varningens finger är emellertid på sin plats i det här sammanhanget. Högskolans arbete med att anpassa verksamheten efter omvärlden skulle kunna innebära åsidosättande av viktig verksamhet när det gäller mottagandet av studenterna, liksom de kontinuerliga processerna för studenternas deltagande under utbildningen.